

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

พื้นที่การเมืองไทยหลังการเปลี่ยนการปกครอง พ.ศ. 2475 นั้น ถูกสร้างขึ้นที่ส่วนกลางคือเมืองหลวงเป็นสำคัญ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลางตั้งแต่สมัยการปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5 ภายใต้พื้นที่ทางการเมืองในเมืองหลวงนั้นจะตั้งอยู่บนโครงสร้างอำนาจที่ถูกปกครองโดยชนชั้นนาทหาร ตำรวจและพลเรือน ซึ่งได้สถาปนาโครงสร้างอำนาจที่เรียกว่า “ระบอบอำมาตยาธิปไตย” ขึ้นมา ดังนั้นเวทีทางการเมืองที่มีการช่วงชิงต่อรองและตกลงกันเรื่องงบประมาณจึงเกิดขึ้นในระบบราชการเป็นหลัก (Riggs. 1966 : 24)

กระทั่งถึงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการของทุนนิยมไทย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองจากเผด็จการทหารของระบอบอำมาตยาธิปไตยไปสู่ประชาธิปไตยรัฐสภาของนายทุน การยกระดับการพัฒนาทุนนิยมไทยในอีกขั้นหนึ่ง ก็คือ การประสานระหว่างทุนกับประชาธิปไตยเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดระบบรัฐสภาซึ่งเปิดช่องทางสู่อำนาจทางการเมืองให้แก่ชนชั้นที่ต่างจังหวัด ให้ทำบทบาทในฐานะที่เป็นฐานของการจัดตั้งรัฐบาลในระดับชาติ การเข้ามามีบทบาทของนายทุนท้องถิ่นได้สร้างระบบเลือกตั้งที่มีฐานอยู่บนการซื้อสิทธิขายเสียง (Money Politics) ภายใต้พรรคธุรกิจการเมือง (Business Party) (Anderson. 1990 : 3 ; อ้างถึงใน ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. 2542 : 1)

กระบวนการเลือกตั้งดังกล่าว มีผลทำให้พื้นที่ทางการเมืองไทยได้ขยายจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาค คือ การเกิดเวทีทางการเมืองในต่างจังหวัดขึ้น ดังนั้นจังหวัดต่างๆ จึงได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจจากเดิมที่ตั้งอยู่บนชนชั้นข้าราชการแต่เพียงฝ่ายเดียวไปสู่โครงสร้างอำนาจที่ผนวกเอานักธุรกิจการเมืองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นนำด้วย (Ruth. 2000 : 19)

ต่อมาเมื่อมีการ “กระจายอำนาจ” ไปสู่ท้องถิ่น โดยการตราพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และการกำหนดนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน จะพบว่าพื้นที่ทางการเมืองได้เริ่มขยายจากระดับจังหวัดมาสู่ท้องถิ่น อันได้แก่ พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล การขยายพื้นที่ทางการเมืองสู่ท้องถิ่น สามารถเห็นได้จากปรากฏการณ์ที่สำคัญดังนี้

1. มีการขยายตัวขององค์กรปกครองท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นพื้นที่ระดับตำบล จนถึงปัจจุบันมีองค์การบริหารส่วนตำบลถึง 5,335 แห่ง มีเทศบาล 2,440 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2557)

2. มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนใน พ.ศ. 2551 การจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนแต่เดิม มีเจตนารมณ์ที่จะเข้ามาตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ได้รับการต่อต้าน ดังนั้นในปัจจุบันสภาองค์กรชุมชนจึงเป็นเวทีของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ที่ดำเนินการควบคู่ไปกับประชาธิปไตยแบบตัวแทนขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นการเพิ่มบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านมากขึ้น คือให้มีวาระการดำรงตำแหน่งถึงอายุ 60 ปี และให้ผู้ใหญ่บ้านในแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้เลือกตั้งกำนันแทนการเลือกตั้งกำนันโดยตรงจากประชาชน รวมถึงการเพิ่มอำนาจของคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้เป็นองค์กรหลักในการบูรณาการ จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและบริหารจัดการร่วมกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน นอกจากนี้ยังมีมติคณะรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เมื่อต้นปี พ.ศ. 2552 ให้ขึ้นเงินเดือนผู้ใหญ่บ้าน 50% ในปี พ.ศ. 2552 และเพิ่มเป็น 100% ในปี พ.ศ. 2553

4. มีพระราชกฤษฎีกาในปี พ.ศ. 2551 มีการกำหนดให้จังหวัดเป็นนิติบุคคลที่สามารถจัดตั้งงบประมาณจังหวัดของตัวเอง โดยไม่ต้องเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวง ทบวง กรม เช่นที่เคยเป็นมาในอดีต ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามกฤษฎีกานี้ กำหนดให้มีกระบวนการวางแผนจากล่างขึ้นบน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นขึ้นสู่ระดับอำเภอและรวบรวมเป็นแผนพัฒนาจังหวัด ดังนั้นการวางแผนและจัดสรรทรัพยากรในระดับตำบลก็จะก่อให้เกิดการเมืองของการจัดทางงบประมาณขึ้นมา

5. นอกจากนี้ยังมีกระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ ที่พยายามปรับตัวเพื่อทำงานในระดับท้องถิ่นมากขึ้น เช่น การปรับตัวของกรมพัฒนาชุมชน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) องค์กรมหาชน อาทิ กองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นต้น หน่วยงานเหล่านี้ได้ใช้ตำบลเป็นหน่วยขับเคลื่อน พร้อมทั้งนำงบประมาณลงสู่ตำบล ซึ่งจะทำให้ตำบลเกิดกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในแวดวงวิชาการและสังคม ทั้งที่เห็นว่าเป็นรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างเป็นรูปธรรม โดยสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ต้องการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น นักวิชาการทางด้านปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยต่างเห็นตรงกันว่า รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นจุดเปลี่ยนการกระจายอำนาจในประเทศไทย (อนุก เหล่าธรรมทัศน์, 2543 : 5 - 7)

การวิจัยของชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และโอฬาร ถิ่นบางเตียว (2550 : 70) พบว่า การดำเนินนโยบายกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ก็ยังมีข้อจำกัดหลายประการ ที่ไม่สามารถทำให้การกระจายอำนาจ (Decentralization) บรรลุเป้าหมายที่แท้จริง หากแต่การกระจายอำนาจในความ

เป็นจริงกลับกลายเป็นแต่เพียงการแบ่งอำนาจการปกครองระหว่างชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่นด้วยกันในลักษณะการสัมปทานอำนาจภายในจังหวัดหนึ่ง ๆ ของชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง โดยพบว่า สาเหตุที่ทำให้กระบวนการกระจายอำนาจไม่บรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริงเกิดจากปัจจัยและเงื่อนไขหลายประการดังนี้

1. การแตกตัวทางสังคม พบว่าในชุมชนท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองทำให้ชุมชนท้องถิ่นถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ 2 กลุ่ม คือ ชนชั้นนำท้องถิ่น เช่น นักการเมืองท้องถิ่น ที่เหลือส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาวบ้านทั่วไป การแตกตัวทางสังคมมีผลให้อำนาจไม่ได้กระจายไปสู่ชาวบ้านอย่างแท้จริง แต่กลับกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองในท้องถิ่น เนื่องจากชนชั้นนำท้องถิ่นมีวิถีชีวิตแตกต่างจากชาวบ้านทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องท่ามาหากินรูปแบบการใช้ชีวิตและการเลื่อนชั้นทางสังคมด้วยการศึกษาสมัยใหม่

ดังนั้น จึงเกิดช่องว่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มผู้นำและชาวบ้านทั่วไป นอกจากนี้ในกลุ่มชนชั้นนำท้องถิ่นเองยังมีการแตกตัวจากการขยายตัวของรัฐลงสู่ชุมชนท้องถิ่น เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นและการปกครองท้องถิ่นที่อีกด้วย กล่าวโดยสรุปแล้ว ชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบันจะแตกตัวออกเป็นกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มชาวบ้านทั่วไป

2. การขยายตัวของธุรกิจการเมืองลงสู่ชุมชนท้องถิ่น พบว่าเมื่อมีการเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง หลังปี พ.ศ. 2557 สถานการณ์แตกตัวของชุมชนทำให้เกิดระบบซื้อสิทธิ์ขายเสียง และการทำโครงการพัฒนาเพื่ออุดหนุน โดยกินเปอร์เซ็นต์ หรือเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างกระบวนการต่อสู้เพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นนำท้องถิ่น โดยอาศัยฐานธุรกิจดังกล่าว ก่อให้เกิดกระบวนการผูกขาดอำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งในขณะเดียวกันก็เป็นการปิดกั้นกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชั้นพื้นฐาน ดังนั้น จึงเป็นอุปสรรคต่อการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนระดับฐานรากอย่างแท้จริง

3. การละเลยองค์ความรู้ท้องถิ่นในการปกครองท้องถิ่นและท้องถิ่น พบว่าจากการขยายตัวของวัฒนธรรมสมัยใหม่เข้าไปในชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดการแพร่หลายของวัฒนธรรมบริโภคนิยมและองค์ความรู้แบบราชการเจ้าขุนมูลนายเพิ่มขึ้นในชุมชนผลที่ตามก็คือ ทิศทางการพัฒนาในปัจจุบันจำเป็นต้องเอาเงินเป็นตัวตั้ง และละเลยองค์ความรู้ชุมชนในชุมชนในฐานะที่เป็นฐานของการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

4. การดำรงอยู่ของอำนาจสองรูปแบบควบคู่กันในท้องถิ่น คืออำนาจทางการเมืองและอิทธิพลท้องถิ่น กล่าวคือ ในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นชนชั้นนำท้องถิ่นจะใช้ทั้งอำนาจที่เป็นทางการ ผ่านกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองมีความชอบธรรม ควบคู่ไปกับอิทธิพลซึ่งอำนาจที่ไม่เป็นทางการที่สร้างจากอำนาจเงิน และอำนาจมีคมาผสมผสานกันไป เช่น การทำงานด้านการบริหาร

งบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การบริหาร โครงการต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นสภาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันจึงมีฐานะเป็นเพียงเวทีสร้างความชอบธรรมเท่านั้น

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และชัยณรงค์ เครือนวน (2552 : 2) ได้อธิบายว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่น่าจับตามองของนักวิชาการและสังคมอย่างกว้างขวาง โดยเห็นว่าเวทีการเมืองไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมากำลังจะขยับจากการเมืองในชาติไปสู่ระดับจังหวัด โดยเฉพาะในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเงื่อนไขการกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพมากขึ้นในการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นอำนาจหน้าที่ งบประมาณ บุคลากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงตกเป็นเวทีการเมืองสำคัญของกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่น ที่พยายามเข้ามาแทรกแซงยึดกุมอำนาจและการวางรากฐานอำนาจในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสถาปนาอำนาจการเมืองภายในจังหวัดของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง เนื่องจากการเมืองท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของการเมืองระดับชาติ และเป็นช่องทางสำคัญในกระบวนการสะสมทุนของนักธุรกิจการเมืองที่ขยายตัวจากการเมืองระดับชาติเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น

พิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต (2546 : 2) ได้อธิบายว่า ปราบกฏการณ์ดังกล่าวได้สร้างเงื่อนไขและข้อจำกัด ในการศึกษาการเมืองท้องถิ่นในทางวิชาการของประเทศไทยอย่างน่าตกใจ ทำให้การเมืองท้องถิ่นเป็นเรื่องที่ไม่มีใครกล้าที่จะศึกษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองภายในท้องถิ่น ที่เข้าไปครอบงำและควบคุมทรัพยากรในท้องถิ่นผ่านเวทีการเมืองไว้ในกลุ่มของตนเองจนตกผลึกเป็น โครงสร้างอำนาจท้องถิ่น ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดความสัมพันธ์เชิงอำนาจและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น และนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้ เพื่อเข้าสู่อำนาจของกลุ่มอำนาจในท้องถิ่นและการจัดสรรทรัพยากรในท้องถิ่น จะเห็นได้ว่า การเมืองระดับท้องถิ่นเป็นลักษณะความเป็นรูปธรรมสูง แต่ในขณะที่การเมืองระดับชาติมีแนวโน้มที่มีความเป็นนามธรรมสูง ดังนั้น กระบวนการและพฤติกรรมทางการเมืองบางอย่างตลอดจนการแก้ปัญหาความขัดแย้งของท้องถิ่นจึงแตกต่างจากการเมืองในระดับชาติไม่มากนักน้อย แต่การศึกษาในประเด็นท้องถิ่นอิทธิพลท้องถิ่น อำนาจในท้องถิ่น รวมทั้งปัญหาการเมืองในระดับชาติ ที่มีผลสัมพันธ์กับอำนาจและชนชั้นนำในท้องถิ่น เช่น เครือข่ายการเมืองของนักการเมืองระดับชาติที่มีฐานในท้องถิ่นอย่างเหนียวแน่น แม้ว่าในบางกรณีภาพพจน์ของนักการเมืองระดับชาติบางกลุ่มบางคน จะไม่ได้รับการตอบรับได้ในระดับชาติ แต่เมื่อเข้าสู่สนามการเลือกตั้งก็จะได้รับคะแนนเสียงท่วมท้นในรับฐานรากในท้องถิ่นก็ตาม

โดยนักการเมืองเหล่านี้มีลักษณะเป็นชนชั้นที่มีอำนาจทางการเมืองของจังหวัดและท้องถิ่น ทั้งนี้ นักการเมืองเหล่านี้จะมีสายใยโยงไปยังการเมืองระดับท้องถิ่นด้วยการอุปถัมภ์ และระบบธุรกิจการเมืองที่ทำให้ตนเองดำรงอยู่ในอำนาจได้อย่างยาวนาน โดยสภาพดังกล่าวด้านหนึ่งเป็นการสร้าง

ปัญหาให้กับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยตัวแทนของประเทศในระยะยาว สถานการณ์และเงื่อนไขดังกล่าวทำให้การศึกษาในวงวิชาการไทยเริ่มหันกลับมาพิจารณาการศึกษาท้องถิ่นในเชิงลึกมากขึ้น

การวิจัยของชัยชนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และชัยณรงค์ เครือนวน (2552 : 3) ได้ชี้ให้เห็นจากงานวิจัยว่า ในปัจจุบันเวทีการเมืองไทยกำลังจะขยับจากการเมืองในระดับชาติไปยังการเมืองท้องถิ่นอย่างเห็นได้ชัด โดยงานวิจัยได้ชี้ให้เห็นลักษณะการเมืองในท้องถิ่นจะมีพฤติกรรมหรือกระบวนการทางการเมืองอย่างไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่จะเป็นโครงสร้างในการกำหนดความสัมพันธ์เชิงอำนาจและแบบแผนของพฤติกรรมทางการเมืองประชาชนในท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ดีถึงแม้ว่าการศึกษาเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นจะมีความสำคัญต่อการเมืองระดับชาติและการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย แนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่นที่ผ่านมากล่าวกันว่า มีโจทย์วิจัยที่คับแคบไม่น่าสนใจ มีความซ้ำซ้อนเหมือนกันเพียงแต่เปลี่ยนพื้นที่กรณีศึกษาเพื่อให้เกิดความแตกต่างกันบ้าง และด้วยเงื่อนไขหลักของกระแสการศึกษาปัจจุบัน โดยเฉพาะการศึกษาในระดับปริญญาโทโครงการพิเศษที่นักศึกษาต้องทำวิจัยในระดับเบื้องต้น งานวิจัยส่วนใหญ่มีเป้าหมายชัดเจนในการจบการศึกษามากกว่าสร้างองค์ความรู้ใหม่ในทางวิชาการ

งานวิจัยเกี่ยวกับการเมืองการปกครองท้องถิ่นส่วนใหญ่ จึงไม่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ในทางวิชาการเกี่ยวกับการปกครองและการเมืองในท้องถิ่นได้ และในขณะเดียวกันองค์ความรู้ที่มีอยู่ก็ไม่สามารถอธิบายหรือนำมาแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้จริงๆ เพราะการวิจัยทั้งหมดที่มีอยู่ของการเมืองในท้องถิ่นมีลักษณะการวิจัยจากข้างนอกท้องถิ่นแล้วเข้ามาจัดการท้องถิ่น เช่น การสร้างกฎระเบียบข้อบังคับ การบริหารองค์กรที่ดี เพราะเรามีฐานความคิดว่า ถ้ามี/ออกกฎหมายที่ดีมีระเบียบที่ดี มีการบริหารที่ดี (Good Governance) จะทำให้ระบบการปกครองท้องถิ่นนั้นมีประสิทธิภาพตามไปด้วยและใช้ได้เหมือนทุกท้องถิ่น แต่เรากลับพบว่า ตลอดเวลาที่ผ่านมา (พ.ศ. 2540 ถึงปัจจุบัน) แต่ทว่าในความเป็นจริงการเมืองและปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย ยังเต็มไปด้วยปัญหาที่มีอาการข้างเคียงปรากฏออกมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ปัญหาการคอร์รัปชัน (Corruption) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับตั้งแต่ อบจ. เทศบาล อบต. ปัญหาการเมืองในท้องถิ่นที่มักผูกขาดอำนาจอยู่เพียงไม่กี่กลุ่ม จนทำให้ภาพการปกครองท้องถิ่นไทยเป็นภาพที่น่าหวาดกลัวสยดสยอง เต็มไปด้วยอำนาจ ความขัดแย้ง ผลประโยชน์ และอิทธิพลมืด

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การเลือกตั้งได้เข้ามามีบทบาทในท้องถิ่นตั้งแต่พื้นที่ทางการเมืองของประเทศ ได้ขยายมาสู่ระดับจังหวัดและลงมาถึงระดับตำบลในปัจจุบัน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางด้านทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคมและทุนการเมือง ส่งผลให้ปัจจุบันการเลือกตั้งมีการแข่งขันกันที่รุนแรงมากขึ้น ซึ่งในการเลือกตั้งแต่ละครั้งมักมีเสียงสะท้อนออกมาเสมอว่ามีการทุจริตการ

เลือกตั้ง มีการซื้อ-ขายเสียงเข้าเป็นตัวแปรในชัยชนะเสมอ ซึ่งแพร่หลายจากการเลือกตั้งระดับชาติลงมาสู่ การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น การแข่งขันทางการเมืองในปัจจุบันจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าการเลือกตั้งใน ระดับชาติหรือในระดับท้องถิ่นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง คือ ทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคมและทุนการเมือง ซึ่งผู้ที่จะคิดเข้าสู่เส้นทางการเมืองจำเป็นต้องมีปัจจัยเหล่านี้ซึ่ง เป็นตัวแปรที่สำคัญมากทางการเมือง ดังนั้น ทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคมและทุนการเมืองจึงเป็นปัจจัยที่ สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการลงเลือกตั้งในปัจจุบัน จากความสำคัญของปัญหาวิจัย ข้อจำกัดและเงื่อนไข ข้างต้นได้สร้างแรงจูงใจในการศึกษาวิจัยการเมืองท้องถิ่นในเรื่อง ทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคมและทุน การเมืองของผู้สมัครเลือกตั้งนายกเทศมนตรีมีความสัมพันธ์กับกระบวนการเลือกตั้งท้องถิ่นอย่างไร

เทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มจัดตั้งครั้งแรกในรูปแบบ “สภาตำบล” ตามประกาศ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2536 โดยประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกมาหรือ ผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน รวมทั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านทุกคนเป็นสมาชิกสภาตำบล โดยตำแหน่ง สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงาน โครงการ และ งบประมาณ ของสภาตำบล เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและ พัฒนาตำบล ปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และ หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยโดยที่มาตรา 40 และมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 บัญญัติให้จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และ ให้ โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิเรียกร้อง หนี้ และ หน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นองค์การ บริหารส่วนตำบล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงให้สภาตำบลจัดตั้งเป็น องค์การบริหาร ส่วนตำบล ทำให้สภาตำบล ต้องเปลี่ยนไปเป็น “องค์การบริหารส่วนตำบล” ตามประกาศกระทรวง มหาดไทย ในวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2539 โดยมีสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิก โดยตำแหน่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน และ แพทย์ประจำตำบล รวมกับสมาชิกที่มาจากการ เลือกตั้งโดยประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน ส่วนคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วย กำนัน เป็นประธาน มีผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน 2 คน และสมาชิกสภาอีกไม่เกิน 4 คน เป็นกรรมการ ประธานกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลคนแรก คือ กำนัน ว. (นามสมมติ) ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการบริหาร (นาย ข. นามสมมติ. สัมภาษณ์. 2557)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 285 จึงได้มีการกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดมาจากการ เลือกตั้ง โดยประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน และ มีคณะกรรมการบริหารมาจากความเห็นชอบของสภา องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรอง ประธานฯ 2 คน โดยเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้มี

ความเห็นชอบให้ นาย ก. (นามสมมติ) ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเช่นนี้ยังคงเป็นการใช้รูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยอ้อมอยู่ การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยอ้อม หมายถึง การที่สภาท้องถิ่นทำหน้าที่เลือกผู้บริหารท้องถิ่นแทน ประชาชนในท้องถิ่น กล่าวคือ ประชาชนในท้องถิ่นจะทำหน้าที่เพียงแค่เลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่านั้น และ สมาชิกสภาท้องถิ่นจะทำหน้าที่ในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเอง (นาย ช. นามสมมติ. สัมภาษณ์. 2557)

ในปี พ.ศ. 2548 นั้น ได้มีการใช้ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง คือ ระบบการปกครองท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถเลือกตั้งผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตท้องถิ่นของตนได้โดยตรง มาใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งนี้เป็นครั้งแรก ตามที่ได้มีการแก้ไขกฎหมายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในปี พ.ศ. 2546 - 2547 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดของไทยต้องใช้ระบบการเลือกตั้งบริหารท้องถิ่นโดยตรงทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และ เมืองพัทยา ดังนั้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา กฎหมายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบของไทย กำหนดให้ใช้วิธีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงแล้วทั้งสิ้น

ในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่งนี้ ในครั้งแรก มีผู้สมัครลงเลือกตั้งในตำแหน่ง นายกององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงท่านเดียว คือ นาย ช. และมีทีมงานที่ลงสมัครเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในกรณีที่ไม่มีผู้สมัครคนอื่น ผู้สมัครที่ลงสมัครต้องได้คะแนนจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ 20% ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งผลการเลือกตั้งครั้งนี้ นาย ช.ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ทำหน้าที่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล และ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในทีมก็ได้การรับเลือกได้รับความไว้วางใจใช้ประชาชนยกทีม (นาย ช. นามสมมติ. สัมภาษณ์. 2557)

ในปี 2551 องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งนี้ ได้ดำเนินการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นเทศบาลตำบล โดยที่กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งนี้มีสภาพเหมาะสมสมควรให้ยกฐานะให้จัดตั้งเป็นเทศบาลตำบล อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งนี้ ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ประกาศ ณ วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา

เหตุเนื่องมาจากการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลนั้น ทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และฝ่ายบริหารต้องสิ้นสุดลงด้วย ทำให้ นาย ช. นายกเทศมนตรี องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานในตำแหน่งได้เพียง 3 ปีเศษเท่านั้น จึงต้องมีการจัดการเลือกตั้ง ขึ้นใหม่ เพื่อจะหาคนที่เข้ามาเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลแห่ง นี้ต่อไป (นาย ช. นามสมมติ. สัมภาษณ์. 2557)

การเลือกตั้งเทศบาลตำบล มีเพียงนาย ช. อดีตนายกเทศมนตรีองค์การบริหารส่วนตำบล ลงรับเลือกตั้งในตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลเพียงท่านเดียวไม่มีผู้สมัครคนอื่นลงแข่งขัน ซึ่ง นาย ช. มีทีมงานผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเป็นทีมงานร่วมในการสมัครในนามทีมเดิม รับเลือกตั้งใน ครั้งนี้ โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลจะแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 2 เขตการเลือกตั้ง โดย แต่ละเขตจะมีสมาชิกเขตละ 6 คน ซึ่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลในเขตที่ 1 ไม่มีผู้สมัครอิสระคนอื่นมา สมัครแข่งขัน แต่ในเขตที่ 2 มีผู้สมัครอิสระลงแข่งขัน 3 คน

ซึ่งผลการเลือกตั้งครั้งนี้ นาย ช. อดีตนายกเทศมนตรีองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งนี้ ได้รับความไว้วางใจให้ได้ดำรงตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแห่งนี้เป็นคนแรกนับแต่ที่ได้ยกฐานะ เป็นเทศบาลตำบล และ ผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ในทีม นาย ช. ก็ได้รับความไว้วางใจจาก ประชาชนทั้งสองเขตแบบยกทีมเช่นกัน (นาย ช. นามสมมติ. สัมภาษณ์. 2557)

แต่ในปี พ.ศ. 2555 นาย ช. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแห่งนี้ และสมาชิกสภาเทศบาล ตำบล หมดวาระการบริหารงาน เพราะ ครบวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี โดยต้องจัดการเลือกตั้งกันใหม่

ซึ่งในการเลือกตั้งครั้งนี้ นาย ช. อดีตนายกเทศมนตรีตำบลแห่งนี้ก็ลงเลือกตั้งในตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล เช่นเดิม แต่ในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้มีอดีตกำนันในตำบลแห่งนี้ คือ นาย ป. ได้ลงสมัครแข่งขันชิงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกับ นาย ช. ซึ่งเป็นอดีตนายก เทศมนตรี (นาย ช. นามสมมติ. สัมภาษณ์. 2557)

แต่การเลือกตั้งในครั้งนี้จากประสบการณ์ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุตรของนาย ช. อดีตนายก เทศมนตรี ที่ได้ช่วยบิดาหาเสียงมาหลายครั้งและสังเกตการณ์เลือกตั้งที่ผ่านมามากตลอดพบว่า เทศบาล ตำบลแห่งนี้ ที่ผ่านมามีการเลือกตั้งมาแล้ว 3 ครั้ง ตั้งแต่เปลี่ยนจากสภาตำบลมาเป็นองค์การบริหาร ส่วนตำบลได้มีการเลือกตั้ง 2 ครั้ง และ เปลี่ยนจากองค์การบริหารส่วนตำบลยกฐานะเป็นเทศบาล ตำบลอีก 1 ครั้ง โดยทั้ง 3 ครั้งที่ผ่านมาผู้ที่ได้รับเลือกตั้งคือ นาย ช. ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นนายก เทศมนตรีมาโดยตลอด รวมเป็นเวลาทั้งหมด 3 สมัยติดต่อกัน โดยไม่มีผู้แข่งขัน

แต่ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ.2555 ได้มีอดีตกำนัน คือ นาย ป. ได้ลง สมัครแข่งขันแย่งชิงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแห่งนี้กับนาย ช. ซึ่งเป็นอดีตนายกเทศมนตรี ซึ่งการลงสมัครรับเลือกตั้งของอดีตกำนันนั้น เกิดจากสาเหตุความขัดแย้งภายในตำบล โดยแต่ก่อน

เดิมนี้ นาย ป. ในฐานะกำนัน กับ นาย ช. นายกเทศมนตรี ต่างก็มาจากกลุ่มอำนาจเดียวกัน ทำงานร่วมกันมาตลอด แต่จากการเลือกตั้งกำนันตำบลแห่งนี้ที่ผ่านมา ซึ่งนาย ป. ได้หมดวาระ 5 ปี ต้องมีการเลือกกำนันขึ้นใหม่ ซึ่ง นาย ช. นายกเทศมนตรี สนับสนุนให้ นาย อ. (นามสมมุติ) ได้เป็นกำนัน แต่ นาย ป. อดีตกำนันแพ้การเลือกไม่ได้เป็นกำนันต่อไป ดังนั้น จากสาเหตุนี้จึงเป็นปมความขัดแย้งระหว่างนาย ช. นายกเทศมนตรี กับ นาย ป. อดีตกำนัน (นาย ช. นามสมมุติ. สัมภาษณ์. 2557)

เมื่อมองจากผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งสองแล้วจะพบว่า ผู้ลงสมัครทั้งสองคนมาจากกลุ่มอำนาจภายในตำบลเป็นการแข่งขันระหว่างขั้วอำนาจ กล่าวคือผู้ลงสมัครคนหนึ่ง คือ นายกเทศมนตรีคนเก่า กับอดีตกำนัน ซึ่งต่างคนก็มีกลุ่มอำนาจและฐานเสียงของตน แต่การแข่งขันครั้งนี้อยู่ภายใต้การแทรกแซงและช่วยเหลือของคนหลายกลุ่มในการที่จะโค่นล้มนายกเทศมนตรีคนเก่า โดยการให้ความช่วยเหลือผู้ลงสมัครอีกคนซึ่งก็คือ อดีตกำนัน นั่นเอง โดยกลุ่มที่เข้ามาคอยสนับสนุนและช่วยเหลืออดีตกำนันนั้น เช่น สจ. ในเขตพื้นที่อำเภอแห่งนี้ กลุ่ม นปช.(เสื้อแดง) กลุ่มผู้ที่มีฐานะร่ำรวยในพื้นที่ กลุ่มชมรมผู้สูงอายุ เพราะอดีตกำนันเคยเป็นประธานชมรมผู้สูงอายุมาก่อน กลุ่ม อสม. เพราะ สจ. ผู้สนับสนุนอดีตกำนันเป็นประธานชมรมอยู่ ส่วนด้านนายกเทศมนตรีคนเก่า คือ กลุ่มนักการเมืองเก่าหรือนักการเมืองอาชีพและกลุ่มเครือข่ายอำนาจธุรกิจการเมือง

ซึ่งผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ปรากฏว่า นาย ป. อดีตกำนัน ได้คะแนน 1,410 คะแนน ส่วนนาย ช. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลคนเก่า ได้คะแนน 890 คะแนน ทำให้อดีตกำนัน คือ นาย ป. ชนะการเลือกตั้งไปได้เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลแห่งนี้คนใหม่ (นาย ช. นามสมมุติ. สัมภาษณ์. 2557)

จากผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแห่งนี้ มีปรากฏการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นหลายอย่างที่ต้องศึกษา อาทิเช่น การซื้อสิทธิขายเสียง การแข่งขันระหว่างขั้วอำนาจในตำบล การเข้ามามีส่วนร่วมของกลุ่มต่าง ๆ ทางการเมือง การเข้ามาแทรกแซงของผู้กว้างขวางในพื้นที่ การย้ายคนเข้ามาในพื้นที่ การได้รับผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากผู้สมัคร การใส่ร้ายป้ายสีอีกฝ่ายให้เสียหาย การพัวพันกับการเลือกตั้ง ปัจจัยต่าง ๆ เช่นนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตำบล ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคมและทุนการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแห่งนี้ ว่ามีความสัมพันธ์ทางทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคม ทุนการเมือง และผลประโยชน์กันอย่างไร โดยมีความสัมพันธ์กันลักษณะใด ซึ่งผู้ศึกษาจะใช้แนวทางการศึกษาเชิงเศรษฐศาสตร์การเมืองมาประกอบในการวิเคราะห์กรณีเทศบาลตำบลแห่งนี้ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลในตำบลอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคม และทุนการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคม และทุนการเมืองกับกระบวนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. คาดว่าผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแห่งนี้ได้ในอนาคต
2. คาดว่าผลของการศึกษาถึงการเมืองของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลตำบลและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการเมืองของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลตำบลแห่งนี้เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในทางวิชาการเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่นขึ้นมาใหม่ได้

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตในด้านช่วงเวลาของการวิจัย
เริ่มตั้งแต่วันที่ประกาศรับสมัครเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแห่งนี้ คือวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2555 จนถึงวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง รับรองผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแห่งนี้แล้ว คือวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555
2. ขอบเขตในด้านพื้นที่ของการวิจัย
ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียง 8 หมู่บ้าน แบ่งออกเป็น 2 เขตเลือกตั้ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึงหน่วยการปกครองท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546
2. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึงหน่วยการปกครองท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
3. เทศบาลตำบล หมายถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก โดยทั่วไปเทศบาลตำบลมีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การจัดตั้งเทศบาลตำบล

กระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2946 เทศบาลตำบลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาล ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกจำนวน 12 คนที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรเขตเทศบาล

4. **กระบวนการเลือกตั้ง** หมายถึงเป็นกระบวนการทางประชาธิปไตย ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เลือกตัวแทนของตนเข้ามาดำรงตำแหน่งต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะหมายถึง ตำแหน่งทางการเมือง

5. **การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี** หมายถึงการดำเนินการเลือกตั้ง การหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีในเขตเทศบาลตำบล

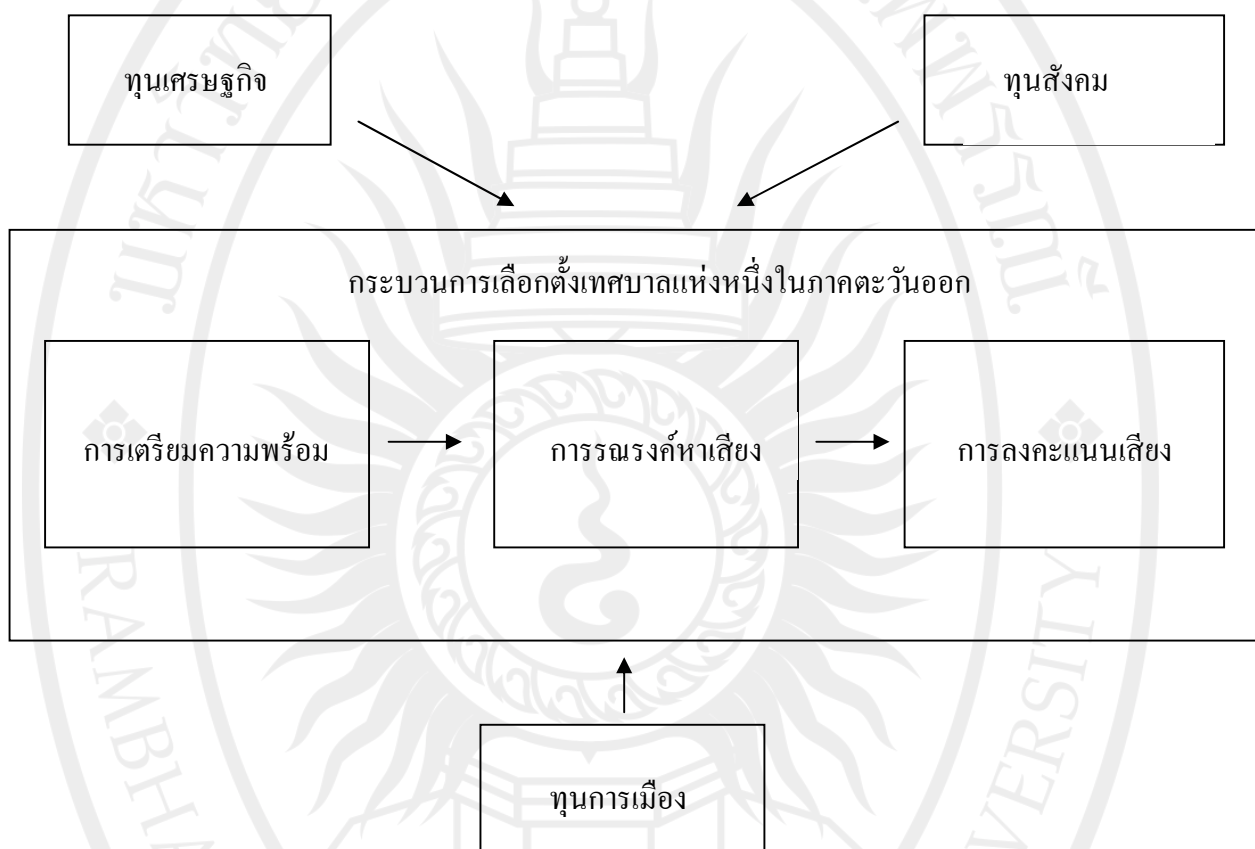
6. **ทุนเศรษฐกิจ** หมายถึงเศรษฐกิจของแต่ละตำบลมีสถานะที่แตกต่างกันไป ตำบลที่มีสถานะทางเศรษฐกิจดีจะกลายเป็นตำบลที่มีการแข่งขันทางการเมืองการเลือกตั้งที่สูง ดังนั้น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จึงเป็นสิ่งสำคัญในการหาเสียงเลือกตั้งในปัจจุบันที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชน ดังนั้น ทุนทางเศรษฐกิจ คือ สินทรัพย์อย่างหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยอาจเป็นสินทรัพย์ที่สามารถมองเห็นได้ หรือเป็นสินทรัพย์ที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่ได้ถูกกำหนดให้มีมูลค่าหรือนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์(กิจกรรม)ทางด้านเศรษฐกิจได้ ทุนทางเศรษฐกิจ คือ ทุนที่บ่งชี้ความมั่งคั่งของชนชั้นนำแสดงออกด้วยการประกอบธุรกิจ การมีบ้านพักใจกลางเมือง การมีบ้านพักตากอากาศตั้งของสะสม

7. **ทุนสังคม** หมายถึงความสัมพันธ์ทางสังคมหรือโครงสร้างทางสังคมที่เราสามารถเรียกเอาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากมันได้ ตัวอย่างของทุนทางสังคมที่มักถูกกล่าวถึงคือ ความเชื่อถือไว้วางใจกัน (Trust) เครือข่าย (Network) สถาบัน (Institution) ซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคมหรือโครงสร้างทางสังคมนั้น เราอาจพิจารณาได้ง่ายๆว่า ทำ्यที่สุดแล้วมันสามารถให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับเราได้หรือไม่นั่นเองสังคมจะเป็นหน่วยย่อยของวัฒนธรรม ดังนั้นจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งของประชาชน ตลอดจนเข้าไปมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของประชาชนในการลงคะแนน

8. **ทุนการเมือง** หมายถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันเพื่อแสวงหาประโยชน์หรือการแสวงหาอำนาจเพื่อประโยชน์ของพวกเขา ตัวอย่างเช่น เงิน เป็นทุนทางการเมืองที่นำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง การเมืองในปัจจุบันต้องการเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะในระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตย ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เงินย่อมเป็นทุนทางการเมือง ที่มีความยืดหยุ่นในการใช้มากที่สุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการสำรวจองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยสามารถกำหนดสมมติฐานได้ดังต่อไปนี้

1. ทุนเศรษฐกิจมีผลต่อกระบวนการเลือกตั้งเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ทุนสังคมมีผลต่อกระบวนการเลือกตั้งเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ทุนการเมืองมีผลต่อกระบวนการเลือกตั้งเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ